

REMISSUTGÅVA 2021-01-15

Myndigheten för samhällsskydd och beredskaps föreskrifter om innehåll och struktur i kommunens handlingsprogram för förebyggande verksamhet och räddningstjänst

beslutade den **XX april/maj** 2021.

Myndigheten för samhällsskydd och beredskap föreskriver följande med stöd av 3 kap. 3 § förordningen (2003:789) om skydd mot olyckor och beslutar följande allmänna råd.

REMISS

Inledande bestämmelse

1 § Dessa föreskrifter avser innehåll och struktur i de handlingsprogram kommunerna ska anta enligt 3 kap. 3 och 8 §§ lagen (2003:778) om skydd mot olyckor (LSO).

Handlingsprogrammets struktur och innehåll

2 § Handlingsprogrammet ska struktureras enligt bilaga 1 i denna föreskrift. Ytterligare kapitel kan läggas före eller efter ovanstående struktur.

3 § Kommunens handlingsprogram ska omfatta de olyckor som kan leda till räddningsinsats i fredstid och under höjd beredskap. Handlingsprogrammet ska återge det aktuella läget i kommunen avseende riskbild, mål, förmåga och verksamhet.

Nedan följer närmare bestämmelser om innehåll i respektive kapitel.

Allmänna råd

Kommunens beskrivningar bör ske på en övergripande nivå i handlingsprogrammet. De bör grunda sig på ett mer detaljerat arbete. De dokument som beskriver sådant arbete bör beskrivas i handlingsprogrammet och inkluderas i bilaga enligt 21 § i denna föreskrift.

Inledning

4 § Kommunen ska ange:

1. Att dokumentet utgör handlingsprogram enligt 3 kap. 3 § och/eller 8 § LSO
2. Vilka kommuner som omfattas av handlingsprogrammet

Beskrivning av kommunen

5 § Kommunen ska ge en allmän beskrivning av det aktuella geografiska området.

Allmänna råd

I beskrivningen bör framgå:

1. Befolkningsmängd i kommunen och dess tätorter
2. Total areal

Styrning av skydd mot olyckor

6 § I handlingsprogrammet ska anges hur uppgifterna enligt LSO är fördelade inom kommunen.

Vidare ska framgå:

1. När handlingsprogrammet är fastställt och av vem
2. Vilka avsnitt som beslutats i särskild ordning och av vem och när
3. Om handlingsprogrammet reviderats och datum för revidering.
4. Hur verksamheten följs upp och utvärderas inklusive arbetet med olycksundersökningar enligt 3 kap. 10 § LSO.

Kommunen ska beskriva hur ansvaret fördelats mellan kommunens nämnder och eventuella kommunalförbund.

Allmänna råd

Kommunen bör beskriva hur handlingsprogrammet har tagits fram.

Risker

Övergripande beskrivning

7 § Handlingsprogrammet ska innehålla en beskrivning av kommunens risker, i form av en sammanvägd bedömning av vilka händelser inom kommunens geografiska område som kan föranleda räddningsinsatser, sannolikheten eller frekvensen för att de ska hända och konsekvenserna för de fall att de händer.

Allmänna råd

Kommunens beskrivning av risker för olyckor som kan föranleda räddningsinsats bör svara på frågorna vad som kan hända, hur ofta och med vilka konsekvenser.

Beskrivningen bör innefatta olyckor som är vanligt förekommande samt olyckor som inträffar sällan. Kommunen bör även beskriva den framtida, förväntade utvecklingen av risker för olyckor.

Arbetet ska i den utsträckning det är möjligt och lämpligt samordnas och integreras med riskanalysarbete som sker i enlighet med annan lagstiftning.

Beskrivningarna för höjd beredskap bör utgå från dialog mellan kommunen och länsstyrelsen.

Beskrivning per olyckstyp

8 § Kommunen ska beskriva den lokala risken, såsom avses i 7 §, för följande olyckstyper:

1. Brand i byggnad
2. Brand utomhus
3. Trafikolycka
4. Olycka med farliga ämnen
5. Naturolycka
6. Drunkning

Kommunen ska komplettera med andra typer av olyckor utifrån den lokala riskbilden. Dessa ska följa efter den sista i ovan nämnda lista.

Allmänna råd

Kommunens beskrivning per olyckstyp bör ta hänsyn till och beskriva den variation av risker som finns i kommunen inom respektive olyckstyp, exempelvis när det gäller objektstyp, plats eller omfattning.

Beskrivningarna för höjd beredskap bör utgå från dialog mellan kommunen och länsstyrelsen.

Värdering

9 § Kommunen ska utifrån beskrivningen i 7 och 8 §§ beskriva sin värdering av riskerna i kommunen.

Allmänna råd

Värderingen bör innehålla slutsatser, som grund för de lokala mål som kommunen väljer att sätta enligt 10§.

Kommunen bör i sin värdering motivera hur riskerna kan reduceras genom frekvens- respektive konsekvenspåverkande åtgärder.

Mål

10 § Kommunen ska fastställa lokala verksamhetsmål för den förebyggande verksamheten samt räddningstjänst utifrån värderingen av den lokala riskbilden som beskrivs i 9 § i denna föreskrift. Målen ska syfta till de nationella målen i LSO.

Allmänna råd

Verksamhetsmålen i 10 § bör beskriva de effekter kommunen avser att uppnå. De nationella mål som avses i 10 § är för förebyggande verksamhet 1 kap. § och 3a §§ LSO och för räddningstjänst 1 kap. 1 och 3 §§ LSO.

Förebyggande – förmåga och verksamhet

12 § Med förmåga att förebygga avses möjligheten att innan en olycka äger rum åstadkomma effekter genom att minska sannolikheten eller frekvensen för olyckan eller konsekvensen vid densamma.

Kommunen ska beskriva hur verksamheten är planerad och ordnad, avseende nedanstående skyldigheter, för att inom kommunens geografiska område skapa en förmåga att förebygga olyckor. Särskild vikt ska läggas vid den verksamhet kommunen genomför för att syfta till de nationella målen i 1 kap. 1 och 3 a §§ LSO samt de lokala verksamhetsmål som beslutas enligt 10 §:

1. Tillsyn enligt 5 kap. 1 § LSO
2. lämna råd och information och på annat sätt underlätta för den enskilde att fullgöra sina skyldigheter enligt 3 kap. 2 § LSO
3. Rengöring (sotning) och brandskyddskontroll enligt 3 kap. 4 § LSO
4. Andra åtgärder än punkterna 2 och 3 som syftar till att förebygga bränder och verka för ett skydd mot andra olyckor enligt 3 kap. 1 § LSO

Beskrivningen ska omfatta organisation och resurser.

Allmänna råd

Avseende punkt 1 finns även bestämmelser i Myndigheten för samhällsskydd och beredskaps föreskrifter **MSBFS 2021:XX** om hur kommunen ska planera och utföra sin tillsyn enligt LSO. Med resurser avses både materiella och personella resurser. Som en del av personella resurser bör kompetens av särskild vikt beskrivas.

Räddningstjänst – förmåga och verksamhet

Övergripande beskrivning

13 § Kommunens förmåga att genomföra räddningsinsatser ska beskrivas utifrån möjligheten att vid en olycka åstadkomma effekter genom att positivt påverka utfallet av skador på liv och hälsa, egendom och miljö. Kommunen ska beskriva hur kommunen arbetar för att syfta till de

MSBFS

[Fyll i nr]

nationella målen i 1 kap. 1 och 3 a §§ LSO samt de lokala verksamhetsmål som beslutas enligt 10 §.

Beskrivningen ska innehålla:

1. Tillgång till egna resurser
2. Tillgång till resurser i samarbete med andra kommuner
3. Tid från att larmet inkommer till 112 till att första kommunala räddningsresurs når samtliga delar av kommunen, inklusive larmhanteringen
4. Överlåtande åt annan att vidta inledande begränsade åtgärder
5. Samverkan med andra aktörer

Med resurser avses både materiella och personella resurser. Kommunen ska beskriva hur förmågan varierar inom kommunens geografiska område och över tid.

Allmänna råd

Beskrivningen av egna resurser bör innehålla räddningsenheternas huvudsakliga placering, storlek, anspänningstid och tillgång till specialresurser. Ledningsresurser bör nämnas, men kan utvecklas i kapitel Ledning i räddningstjänsten.

Beskrivning av räddningstjänst under höjd beredskap bör ta sin utgångspunkt i fredstida förhållanden och utgå från dialog med länsstyrelsen.

Beskrivning per olyckstyp

14 § Kommunen ska för varje typ av olycka som beskrivs i 8 §, inklusive de olyckstyper som kommunen själv valt att lägga till, beskriva vilken förmåga kommunen har, på egen hand och i samverkan, att genomföra räddningsinsatser för att hindra och begränsa skador på liv och hälsa, egendom och miljö.

Kommunen ska i sin beskrivning av förmåga till räddningsinsats för varje typ av olycka utgå från vilka effekter som ska uppnås och beskriva:

1. Uppgifter som är av särskild vikt för att ha positiv effekt på händelseförloppet - nyckeluppgifter
  - a. Inledande uppgift som syftar till att omedelbart begränsa fortsatt olycksförlopp
  - b. Uppgift som syftar till att bryta skadeförloppet
2. Resurser som är av särskild vikt för att kunna utföra uppgifterna

Kommunen ska beskriva hur förmågan varierar inom kommunens geografiska område och över tid.

Allmänna råd

Uppgifterna i punkt 2 ska syfta till att uppnå de effekter som beskrivs under punkt 1. Med resurser i punkt 3 avses både materiella och personella resurser. Som en del av personella resurser bör kompetens av särskild vikt för uppgifterna beskrivas.

Ledning i räddningstjänsten

15 § Kommunens ska beskriva sin förmåga till övergripande ledning av räddningstjänsten. Beskrivningen ska innehålla:

1. Tillgång till resurser för den övergripande ledningen, inkluderande resurser i samverkan med andra kommuner
2. Hur den övergripande ledningen är utformad
3. Hur den övergripande ledningen ständigt upprätthålls
4. Hur den övergripande ledningen vid hög belastning kan öka sin kapacitet momentant och över tid samt anpassas utifrån aktuell och förväntad riskbild

Allmänna råd

Beskrivningen av kommunens förmåga till övergripande ledning av räddningstjänst bör utgå från Myndigheten för samhällsskydd och beredskaps föreskrifter **MSBFS 2021:X** om ledningssystem för kommunal räddningstjänst.

Med resurser avses både materiella och personella resurser. Som en del av personella resurser bör kompetens av särskild vikt beskrivas.

---

16 § Kommunen ska beskriva sin förmåga att leda räddningsinsatser. Beskrivningen ska innehålla:

1. Tillgång till egna resurser för ledning av räddningsinsatser
2. Tillgång till resurser för ledning av räddningsinsatser i samverkan med andra kommuner
3. Tid från att larmet inkommer till 112 till att kommunens tillgängliga resurser för ledning av räddningsinsatser kan påbörja ledningsarbete

Allmänna råd

Beskrivningen av kommunens förmåga till ledning av räddningsinsatser bör utgå från Myndigheten för samhällsskydd och beredskaps **MSBFS 2021:X** föreskrifter om ledningssystem för kommunal räddningstjänst.

Med resurser avses både materiella och personella resurser. Som en del av personella resurser bör kompetens av särskild vikt för uppgifterna beskrivas.

Samtidiga och omfattande räddningsinsatser

17 § Kommunen ska beskriva sin förmåga att hantera samtidiga räddningsinsatser. I beskrivningen ska ingå hur tillkommande räddningsinsatser kan påbörjas inom godtagbar tid samt genomföras på ett effektivt sätt.

Allmänna råd

Som utgångspunkt för beskrivning av förmågan att hantera samtidiga händelser bör tid till att uppgifter av särskild vikt enligt 14 § kan påbörjas samt tillgång till särskilda resurser enligt 14 § vara.

---

18 § Kommunen ska beskriva sin förmåga att hantera omfattande räddningsinsatser. I beskrivningen ska ingå hur externa resurser kan begäras och nyttjas.

Räddningstjänst under höjd beredskap

19 § Kommunen ska beskriva sin förmåga att utföra varje uppgift som åligger kommunen enligt 8 kap. 2 § LSO vid höjd beredskap för olika geografiska områden i kommunen.

Som en del i beskrivningen ska det framgå vilka resurser, egna och i samverkan, som är av särskild vikt för att utföra uppgifterna, samt den organisation som krävs för att utföra uppgifterna.

Allmänna råd

Med resurser avses både materiella och personella resurser. Som en del av personella resurser bör kompetens av särskild vikt för uppgifterna beskrivas.

Bilaga A: Dokumentförteckning

20 § Kommunen ska i bilaga till handlingsprogrammet ange en förteckning över avtal som kommunen träffat med anledning av det som kommunen beskriver i sitt handlingsprogram. De avtal som anges ska vara de som gäller vid tidpunkten för varje handlingsprogramms fastställande.

21 § Kommunen ska i bilaga till handlingsprogrammet ange referensdokument och vem som har beslutat dessa och när. De dokument som anges ska vara de som gäller vid tidpunkten för varje handlingsprogramms fastställande.

Allmänna råd

Med referensdokument avses exempelvis riskanalytdokument, tillsynsplan, förteckning över farliga verksamheter med mera.

Bilaga B: Beskrivning av samråd

22 § Kommunen ska i bilaga till handlingsprogrammet beskriva hur samråd har skett, när och med vem, samt i förekommande fall om några särskilda frågor har varit föremål för dialog.

Bilaga C: Hamnar och dess gränser i vatten

23 § Kommunen ska i bilaga till handlingsprogrammet för räddningstjänst i förekommande fall ange gränserna mellan kommunens respektive statens ansvarsområde för räddningsinsatser i anslutning till hamnar enligt 3 kap. 3 § förordningen om skydd mot olyckor.

Denna författning träder i kraft **XX april/maj 2021**.

Myndigheten för samhällsskydd och beredskap

CAMILLA ASP

Sandra Danielsson
Avdelningen för räddningstjänst och olycksförebyggande

Bilaga 1. Struktur

Kommunen kan välja att besluta ett gemensamt handlingsprogram för förebyggande verksamhet och räddningstjänst, alternativt att besluta separata handlingsprogram. Nedan har inte kapitel 4 och 8 numrerats, eftersom att kommunen ska komplettera med ytterligare olyckstyper utifrån sin lokala riskbild, vilket påverkar numreringen i dessa kapitel. Även dessa underkapitel ska numreras i kommunens handlingsprogram.

Struktur för gemensamt handlingsprogram

1. Inledning
  2. Beskrivning av kommunen
  3. Styrning av skydd mot olyckor
  4. Risker
    - Övergripande
    - Brand i byggnad
    - Brand utomhus
    - Trafikolycka
    - Olycka med farliga ämnen
    - Naturolycka
    - Drunkning
  5. Värdering
  6. Mål
  7. Förebyggande – förmåga och verksamhet
    - 7.1. Tillsyn
    - 7.2. Stöd till den enskilde
    - 7.3. Rengöring och brandskyddskontroll
    - 7.4 Övriga förebyggande åtgärder
  8. Räddningstjänst – förmåga och verksamhet
    - Övergripande
    - Brand i byggnad
    - Brand utomhus
    - Trafikolycka
    - Olycka med farliga ämnen
    - Naturolycka
    - Drunkning
    - Ledning i räddningstjänsten
    - Samtidiga och omfattande räddningsinsatser
    - Räddningstjänst under höjd beredskap
- Bilaga A: Dokumentförteckning
Bilaga B: Beskrivning av samråd
Bilaga C: Hamnar och dess gränser i vatten

Struktur för separata handlingsprogram

Handlingsprogram för förebyggande verksamhet

1. Inledning
  2. Beskrivning av kommunen
  3. Styrning av skydd mot olyckor
  4. Risker
    - Övergripande
    - Brand i byggnad
    - Brand utomhus
    - Trafikolycka
    - Olycka med farliga ämnen
    - Naturolycka
    - Drunkning
  5. Värdering
  6. Mål
  7. Förebyggande – förmåga och verksamhet
    - 7.1. Tillsyn
    - 7.2. Stöd till den enskilde
    - 7.3. Rengöring och brandskyddskontroll
    - 7.4. Övriga förebyggande åtgärder
- Bilaga A: Dokumentförteckning
Bilaga B: Beskrivning av samråd
Bilaga C: Hamnar och dess gränser i vatten

Handlingsprogram för räddningstjänst

1. Inledning
2. Beskrivning av kommunen
3. Styrning av skydd mot olyckor
4. Risker
  - Övergripande
  - Brand i byggnad
  - Brand utomhus
  - Trafikolycka
  - Olycka med farliga ämnen
  - Naturolycka
  - Drunkning
5. Värdering
6. Mål
7. Räddningstjänst – förmåga och verksamhet
  - Övergripande
  - Brand i byggnad
  - Brand utomhus
  - Trafikolycka
  - Olycka med farliga ämnen

MSBFS
[Fyll i nr]

Naturolycka
Drunkning
Ledning i räddningstjänsten
Samtidiga och omfattande räddningsinsatser
Räddningstjänst under höjd beredskap
Bilaga A: Dokumentförteckning
Bilaga B: Beskrivning av samråd
Bilaga C: Hamnar och dess gränser i vatten

REMISS

MSBFS
[Fyll i nr]

Beställningsadress:
Wolters Kluwers kundservice, 106 47 Stockholm
Telefon: 08-598 191 90, www.wolterskluwer.se
E-post: kundservice@wolterskluwer.se

REMISS

MSBFS
[Fyll i nr]

REMISS